

Mondd, hogy csúíz! – A fénykép mint „valóság”, a fénykép mint (fikciós) kép szerepe, használata kisgyermekkorban

VISY BEATRIX

Országos Széchényi Könyvtár, Budapest

visy.beatrix@oszk.hu

A több tudományterületet felölelő *visual studies* a képek vizsgálatának új – filozófiai, esztétikai, antropológiai, társadalmi – kontextusait nyitotta meg. Ebben az interdiszciplináris térben a *képi fordulat* bejelentése, valamint az önálló képelméletek igényével fellépő teóriák egy újfajta világtapasztalás, valóságlátás korszakát „hirdették” meg. Továbbá felhívták a figyelmet minden, így a képi reprezentáció heterogenitására is, kép és nyelv, általánosságban a különféle jelrendszerek együttműködésére.

A fotográfia évszázadok óta vitatott státusza és (esztétikai) megítélése ebben az interdiszciplináris közegben jóval kevesebb heves vitát generál. Ezek közül a legfeszítőbb kérdés mindig is a *fénykép realitásának*, valósághoz való viszonyának problémája volt, amely leginkább szemiotikai-szemiológiai megközelítést kapott. E legfőbb kérdések mellett előadásomban a fényképet övező elméleti kérdések közül leginkább azokat érintem, amelyeknek felvetései hasznosíthatók a kisgyerekek fotóhasználatában, vizuális nevelésében. Ennek során hangsúlyozom, hogy a fénykép mint a valóságból kiszakított, keretezett, megválasztott nézőpontú kép, amelyet különféle hétköznapi, társadalmi felhasználásai tovább kontextualizálnak. Beszélek a fotó tér-idő komponenseiről, időhöz (pillanathoz) való viszonyáról, ennek kapcsán vizsgálom a fénykép és emlékezet kötelékeit is. A fénykép mint affektív argumentum az *identitáskeresés* „látványos” eszköze is. A fényképekről való beszélgetések során nélkülözhetetlen tudatosítani a *fényképleírás* jellegzetességeit, a befogadás, a pásztázás irányát is.

Kulcsszavak: visual studies, képi fordulat, fénykép, vizuális nevelés, emlékezet